

Varhaiskasvatuksen toimintasuunnitelma

Kopolan päiväkoti 30.8.2026

Sisällys

1 Päiväkodin esittely.....	3
2 Päiväkodin toiminta-ajatus.....	5
3 Päiväkodin painopistealueet ja kehittämisen kohteet.....	5
4 Arviointi.....	5
5 Kiusaamisen ehkäisy sekä kiusaamistilanteisiin puuttuminen	6
6 Osallisuus	8
7 Pedagoginen toiminta arjessa	8
7.1 Leikki ja kaveritaitojen harjoittelu	8
7.2 Tunnetaitojen harjoittelu.....	9
7.3 Ruokakasvatus	9
7.4 Uni ja lepo.....	9
7.5 Päivittäinen liikunta ja ulkoilu	10
7.6 Itsestä huolehtimisen taidot	10
7.7 Ryhmässä ja aikuisen ohjauksessa toimiminen	10
7.8 Toimiminen kestäväällä tavalla.....	11
7.9 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	11
8 Oppimisen alueet	11
8.1 Ilmaisun monet asiat muodot.....	11
8.2 Kielten rikas maailma.....	11

8.3 Tutkin ja toimin ympäristössä.....	12
9 Kehittymisen ja oppimisen tuki toiminnan arjessa.....	12
9.1 Yleinen tuki	12
9.2 Tehostettu ja erityinen tuki	12
10 Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma.....	12

1 Päiväkodin esittely

Kopolan päiväkoti sijaitsee kävelymatkan päässä Suonenjoen keskustasta joenrantamaiseman läheisyydessä. Päiväkoti tarjoaa monipuolista varhaiskasvatusta 1–5-vuotiaille sekä esiopetusta 6-vuotiaille lapsille. Päiväkodissa on erilliset vuorohoitoryhmät sekä perhepäivähoidon varahoito sitä tarvitseville.

Päiväkoti on avoinna klo 6:30-17:00 ja vuorohoidon ryhmät ovat tarvittaessa avoinna ympäri vuorokauden ma-su.

Koulujen loma-aikoina varhaiskasvatuksen supistettu toiminta järjestetään Kopolan päiväkodissa.

Päiväkodissämme on kuusi ryhmää:

0-3 vuotiaiden vuorohoitoryhmä, "Metsätähdet"

Vuorohoidon lapsia kirjoilla 16

1 varhaiskasvatuksen opettaja

4 varhaiskasvatuksen lastenhoitajaa

3-5 vuotiaiden vuorohoitoryhmä, "Tiitiäiset"

Vuorohoidon kirjoilla 27 lasta

1 varhaiskasvatuksen opettaja

1 varhaiskasvatuksen sosionomi

5 varhaiskasvatuksen lastenhoitajaa

1 lapsikohtainen resurssi

Esiopetusryhmä AB, 24 lasta

2 varhaiskasvatuksen opettajaa

3 varhaiskasvatuksen lastenhoitajaa

Esiopetusryhmä C, Futuria A-talo , 10 lasta

1 varhaiskasvatuksen opettaja

1,5 varhaiskasvatuksen lastenhoitajaa

5 -vuotiaat, Metsämansikat, Futuria A-talo,10 lasta

1 varhaiskasvatuksen opettaja

1,5 varhaiskasvatuksen lastenhoitajaa

3-4 -vuotiaat, Onnela, Futuria D-talo,12 lasta

1 varhaiskasvatuksen opettaja

2 varhaiskasvatuksen lastenhoitajaa

Lisäksi päiväkodissamme työskentelee päiväkodin johtaja, ja 5 päiväkotityöntekijää, joiden vastuulla on puhtaanapidon ja ruokahuollon tehtävät.

2 Päiväkodin toiminta-ajatus

Kopolan päiväkodin toiminta-ajatuksena on tarjota kokopäiväpedagogiikkaa huomioiden lasten tarpeet **yksilöinä ja ryhmän jäsenenä**. Arvoperustamme näkyy jokaisen **yksilöllisenä kunnioittamisena** sellaisena kuin kukin on. Lapset kohdataan aidosti, lämpimästi ja turvallisesti. Varhaiskasvatus ja sen osaava henkilöstö sitoutuvat toiminnallaan **edistämään lasten hyvinvointia ja aktiivisuutta** sekä toteuttamaan varhaiskasvatuslain mukaista tavoitteellista toimintaa valtakunnallisen ohjauksen ja lainsäädännön sekä paikallisesti hyväksytyjen suunnitelmien mukaisesti.

3 Päiväkodin painopistealueet ja kehittämisen kohteet

Toimintakauden 2026-2027 painopisteitämme ovat

liikunnallinen elämäntapa,
asiakaslähtöisyys,
ja pedagoginen ohjaus

4 Arviointi

Päiväkodissa tehdään jatkuvaa arviointia arjen tilanteista ja pedagogiikasta; keskusteluja mm. tiimeissä ja talon yhteisissä palaverissa. Huoltajilta tulleita palautteita käsitellään ja huomioidaan suhteessa omaan toimintaan. Toimintasuunnitelmaa arvioidaan tammikuun suunnittelupäivässä ja kevään arviointipäivässä. Keväisin lasten vasukeskusteluissa arvioidaan asetettuja tavoitteita yksilöllisesti.

5 Kiusaamisen ehkäisy sekä kiusaamistilanteisiin puuttuminen

Kopolan päiväkodissa toimitaan varhaiskasvatussuunnitelman mukaisesti kiusaamisen ehkäisyssä.

Lasten välinen kiusaaminen on molempia osapuolia vahingoittavaa toimintaa, joka jättää jälkensä lapsen itsetuntoon joskus vuosikymmeniksi, joten siihen on puututtava välittömästi. **Henkilökunta ei hyväksy minkäänlaista epäystävällistä käytöstä, kiusaamista tai väkivaltaa** ja heillä on valmius puuttua esille tuleviin tilanteisiin.

Keinoja kiusaamisen huomaamiseksi ja tunnistamiseksi:

1. **Havainnoi lasten leikkejä sekä sisällä että ulkona** - pienryhmätoimintaa toteutetaan joka päivä - ulkovalvonta on riittävää ja se hoidetaan hyvin - kasvatushenkilökunta osallistuu lasten toimintaan niin sisällä kuin ulkonakin
2. **Keskustele lasten kanssa kiusaamisesta ja ystävyydestä** - keskustellaan lasten kanssa tarpeeksi usein ystävällisestä käyttäytymisestä ja kiusaamisen ehkäisystä - Lapsille kerrotaan sanoin ja kuvin, millaista on toivottu ystävällinen käytös
3. **Keskustele ja kysele lapsilta kiusaamiseen liittyviä asioita**, kuten missä negatiivisia tekoja, "tyhmää" tapahtuu.
4. **Rohkaise lapsia kertomaan**, kiusaamisesta kertominen ei ole kantelua.
5. **Tee yhteistyötä huoltajien kanssa**, rohkaise heitä ottamaan yhteyttä - huoltajille kerrotaan, mitä kiusaaminen on - kiusaaminen otetaan puheeksi lapsen ja huoltajien kanssa keskusteluissa sekä jokaisessa Vasu-keskustelussa/lapsen esiOPS-keskustelussa - kiusaamiseen puuttumisesta kerrotaan vanhempainilloissa
6. **Tee jäseneltyjä haastatteluja** (ota valokuvia mukaan tueksi) - varhaiskasvatuksen opettaja voi tehdä ryhmässään kiusaamiskyselyn
7. **Käytä kuvia**, jotka esittävät erilaisia kiusaamistilanteita
8. **Luen lasten kanssa erilaisia aihetta käsitteleviä kirjoja**
9. **Tarkkaile tai tutki lähemmin lasten yhteistoimintaa ryhmissä** ja dokumentoi havaintosi

Keinoja kiusaamisen ehkäisemiseksi:

1. **Turvallinen ilmapiiri** - tavoitteena on jokaisen lapsen turvallisuudentunne varhaiskasvatuksessa heidän temperamentistaan riippumatta - kasvatushenkilökunta luo turvallista ilmapiiriä omalla vuorovaikutuksellaan suhteessa lapsiin ja muihin aikuisiin
2. **Sosiaaliset ja emotionaaliset taidot** - ryhmissä leikitään vuorovaikutusleikkejä, kontaktiharjoituksia, parirentoutuksia tai muita vastaavia toisen lapsen myönteiseen kohtaamiseen harjoittavia
3. **Leikin havainnointi, ohjaaminen ja osallistuminen** - Lasten omaehtoiselle leikille annetaan riittävästi aikaa
4. **Tapa- ja moraalikasvatus** - lapsia ohjataan aktiivisesti arjessa ystävälliseen käyttäytymiseen ja toisten huomioon ottamiseen - sanalliset ja kuvitetut säännöt ohjaavat asialliseen, ystävälliseen ja muita kunnioittavaan käytökseen. - Lasten käyttäytymistä valvotaan ja lapsia ohjataan myönteisiin tapoihin toimia.
5. **Lapsen itsetunnon vahvistaminen** - lapselle luodaan positiivisia kokemuksia ja kannustetaan hyvään käyttäytymiseen - lasta kuunnellaan, ja otetaan hänen puheensa vakavasti
6. **Lasten osallisuus** - laaditaan ryhmittäin yhdessä lasten kanssa säännöt hyvästä käyttäytymisestä ja kiusaamisen ehkäisystä
7. **Tasa-arvon edistäminen**- Kiusaamiseen puuttuminen - kuullaan kiusaamistilanteessa olevia osapuolia - yhdessä selkeytetään, mikä lapsen toiminnassa oli kiusaamista - sanoitetaan ja kuvitetaan tunteita ja tilanteita - sovitaan yhdessä, millä keinoin kiusaaminen saadaan loppumaan - mietitään yhdessä, miten asia hyvitetään (pahoittelu, anteeksipyyntö, leikin korjaaminen) - tarvittaessa luodaan palkitsemisjärjestelmä "hyvästä käyttäytymisestä" - väkivaltatilanteissa turvataan kaikkien lasten koskemattomuus, kiinnipitotilanteessa huoltajien lupa (käydään vasu- ja/tai esiOPS- keskusteluissa läpi) - huoltajille kerrotaan avoimesti mitä on tapahtunut ja miten tilanteessa on toimittu - tärkeää on kasvatushenkilökunnan ja huoltajien johdonmukaisuus ja yhteinen linja kiusaamiseen puuttumisessa.

6 Osallisuus

Lasten osallisuus ja vaikuttamisen mahdollisuudet toteutuvat arjen kohtaamisissa, keskusteluissa ja havainnoinnin kautta. Aikuisten tehtävänä on siirtää näitä havaintoja pedagogiseen toimintaan. Lasten osallisuus mahdollistetaan esim. lasten tasoisten valintojen kautta. Päiväkotipäivässä vuorottelevat joustavuus ja kiinteät ajat, mikä mahdollistaa lapsen tahtisen toiminnan, osallistumisen ja luo arjessa lapsille vaikuttamisen mahdollisuuksia. Arjessa käytetään kuvia ilmaisun tukena ja sitä kautta annetaan sekä luodaan vaikuttamisen mahdollisuuksia kaikille lapsille. Huoltajien osallisuutta tukevat keskustelut eri tilanteissa (tuonti/haku, vasu/esiops). Huoltajille voidaan myös järjestää erityyppisiä kyselyitä lapsiryhmään liittyvistä asioista. Huoltajille tiedotetaan varhaiskasvatuksen toiminnasta Daisyn kautta mm. viikko-ohjelmilla ja muilla ryhmän tiedotteilla. Työntekijöiden käytössä on ns. päivälister, joihin on kirjattu lapsen päivästä huoltajien toivomia asioita, esim. pienemmällä ruokailuun ja lepoon liittyviä asioita ja isommilla leikkiin ja kaverisuhteisiin liittyviä havaintoja. Hakutilanteessa työntekijä voi kertoa näistä havainnoista vaikei ehkä itse ole juuri ko. lapsen kanssa toiminut pienryhmässä juuri sinä päivänä.

7 Pedagoginen toiminta arjessa

7.1 Leikki ja kaveritaitojen harjoittelu

Varhaiskasvattajat pohtivat pedagogiikan merkitystä leikeissä ja ovat aktiivisessa roolissa tilanteen mukaan. Kasvattajat tukevat lasta leikissä, mahdollistavat osallistumisen ja osallisuuden yhteisissä leikeissä. Tarvittaessa he käyttävät vaihtoehtoisia keinoja leikin rakentamiseen, esim. kuvien ja leikkitaulujen käyttö. Lapsille annetaan monipuolisia mahdollisuuksia leikkivälineiden käyttöön, huomioidaan heidän kiinnostuksensa ja kehitystä tukevat leikkivälineet. Leikkiympäristöä järjestetään ja muokataan lasten tarpeita vastaavaksi, omatoimisuutta tukevaksi ja innostavaksi. Aikuisten tehtävänä on ohjata ja rikastuttaa leikkiä esim. sanoittamalla ja hyödyntämällä leikkiympäristöä. Kasvattajat tukevat vertaissuhteiden syntymistä ja vaalivat myös kaverisuhteita. He ohjaavat hyvään vuorovaikutukseen ja toimimaan ryhmän jäsenenä. Lasten kanssa kaveritaidoista keskustellaan ja heitä osallistetaan kyselemällä ja pohtimalla ratkaisuja eri tilanteisiin.

7.2 Tunnetaitojen harjoittelu

Lasten sosioemotionaalisia taitoja tuetaan kaikissa arjen tilanteissa olemalla läsnä ja lämpimässä vuorovaikutuksessa lasten kanssa. Heidän kanssaan nimetään ja opetellaan tunnistamaan erilaisia tunteita ja niiden säätelyä. Pedagogisessa toiminnassa hyödynnetään lapsiryhmälle sopivia valmiita tunne- ja vuorovaikutustaitoihin kehitettyjä materiaaleja/- menetelmiä, esim. Piki- ja Molli- materiaalit. Positiivista toimintakulttuuria vahvistetaan käsittelemällä teemoja tiimi- ja pedapalavereissa ja kiinnittämällä huomiota em. sisältöihin päiväkodin arjessa.

7.3 Ruokakasvatus

Ruokailussa harjoittelemme ruokailuun liittyviä tapoja, esim. ruokailuvälineiden käyttämistä ja ruokarauhan antamista. Tutustumme ruokiin nimeämällä niitä ja kannustamalla maistamaan. Aikuiset ruokailevat yhdessä lasten kanssa ja toimivat esimerkkinä. Ruokailuissa keskustellaan eri asioista, huomioidaan rauhallinen ja kiireetön ilmapiiri. Ketään ei pakoteta maistamaan. Ruokailun päätteeksi lapset saavat Xylitol- pastillin.

7.4 Uni ja lepo

Päivälevolle rauhoittuminen alkaa jo ennen unihuoneeseen siirtymistä. Lapsi voi ottaa unilelun levolle mukaan. Lepohetkellä luetaan satuja tai kuunnellaan rauhallista musiikkia. Lasten tarpeet huomioidaan lepoaikaan esim. silittely, kuvaohjaus, lepopaikan sijainti. Huoltajien kanssa on sovittu keskusteluissa lasten hoitoajoista ja levon tarpeesta, ja sovittaessa lapsi voi olla lepohuoneessa lyhyemmän ajan kuin lepohuoneessa nukkuvat.

7.5 Päivittäinen liikunta ja ulkoilu

Päiväkodin lähiympäristö mahdollistaa liikkumisen niin sisällä kuin ulkona. Viereisessä Futurian rakennuksessa on käytössä yksi luokkatila, jota käytetään pienen tilan liikuntatuokioilla. Yhtenäiskoulun liikuntasalista Kopolan päiväkodilla on yksi aamupäivän vuoro, jonka vuoroista sovitaan ryhmien kesken. Yhtenäiskoulun salille järjestetään linja-autokyyditys.

Päiväkodin piha-alueella on joitakin ulkoleikkivälineitä, jotka kannustavat lapsia liikkumaan. Isomman ryhmän pihapeleihin löytyy hiekkakenttä päiväkodin lähetyviltä. Lähialueelta löytyy leikkikenttiä, metsää ja talvisin ulkojää ja hiihtoladut. Jäähallivuoroja varataan esikoululaisten lisäksi myös 5-vuotiaille.

Henkilökuntaa on viime vuosina koulutettu mm. lasten motorisesta kehityksestä ja liikuntatoiminnan järjestämisestä niin pihalla kuin pienissä tiloissakin.

7.6 Itsestä huolehtimisen taidot

Lasten kanssa harjoitellaan erilaisia arjen taitoja, kuten pukemista, ruokailua, hygieniasta ja omista tavaroista huolehtimista. Varhaiskasvattajat kannustavat ja tukevat lapsen taito- ja kehitystaidon mukaan. Siirtymät eritilanteissa tapahtuu pienryhmissä, jotta kasvattajat pystyvät huomioimaan lasten tarpeita em. asioissa ja luomaan myönteisen ja rauhallisen ilmapiirin.

7.7 Ryhmässä ja aikuisen ohjauksessa toimiminen

Lasten ryhmissä toimintaa suunnitellaan lasten tarpeiden ja ikätason mukaisesti. Viikko-ohjelman mukaiset ohjatut tuokiot ovat pääsääntöisesti aamupäivisin. Niissä lapset pääsevät harjoittelemaan erikokoisissa ryhmissä toimimista (kuuntelua, ohjeen mukaan toimimista, vuorottelua yms.). Aikuisten ohjauksessa ja ryhmässä toimimisen taitoja harjoitellaan myös kokopäiväpedagogiikan mukaisesti kaikissa arjen tilanteissa.

7.8 Toimiminen kestäväällä tavalla

Varhaiskasvatustoiminnassa huomioidaan ekologisesti, sosiaalisesti, kulttuurisesti ja taloudellisesti kestävä elämäntavan välttämättömyys. Lasten kanssa keskustelemme ja tutustumme omaan ympäristöön ja kuinka siitä huolehditaan. Opettelemme kierrättämistä mm. paperin- ja biöjätekeräyksellä. Ympäristökasvatuksen teemoja suunnitellaan muuten ikätasoisesti. Päiväkodissa edistetään välineiden ja tilojen yhteiskäyttöä, kohtuullisuutta, säästäväisyyttä, korjaamista ja uusiokäyttöä. Sosiaalisissa suhteissa pyrimme hyvinvointiin, osallisuuteen ja vastuuseen kasvamiseen turvallisessa ilmapiirissä. Kulttuurisesti tavoitteena on antaa lapselle kokemus ympäröivästä kulttuurista, jotta hän voi kokea olevansa osa sitä. Tuemme hänen itsetuntoaan ja olemme osa arvostavaa yhteisöä.

7.9 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen painottuu esioppilaisiin. Pienemmillä lapsilla esim. tablettien käyttö on vähäisempää. TVT-laitteita hyödynnetään muussa opetuksessa mm. Luontolive ohjelmien ja tehtävien teossa.

8 Oppimisen alueet

8.1 Ilmaisun monet asiat muodot

Lapsille tarjotaan monipuolisesti erilaisia mahdollisuuksia ilmaista itseään esim.
musiikillinen ilmaisu (kuuntelu, soittaminen, musiikintahtiin liikkuminen, laulaminen yms.)
Esiintymisen harjoittelu (musiikin, draaman yms. kautta)
Kuvallisen ilmaisun keinot (piirtäminen, maalaaminen, kädentaidot)

8.2 Kielten rikas maailma

Vuorovaikutusta ja itseilmaisua tuetaan eri keinoin mm.:
Tarinoiden kerronta, sadutus, kirjat, lorut, kielellä leikkittely,
Kuvien ja tukiviittomien käyttö puhutun kielen tukena,

kuuntelemisen harjoittelu arjen tilanteissa ja yhteisissä hetkissä,
keskustelutaitojen harjoittelua sekä tunteiden nimeämisen harjoittelua arjen tilanteissa

8.3 Tutkin ja toimin ympäristössä

Varhaiskasvatusarjessa tutustumme matematiikan eri osa-alueisiin ja teemme lasten kanssa havaintoja ympäristöstä. Lasten kanssa arjessa harjoitellaan esim. vertailua, sarjoittamista, laskemista, lukujonotaitoja, rakentelu ja hahmottamisen taitoja. Toiminnan suunnittelussa näkyvät myös vuodenkierto, aikakäsite ja luonnonilmiöt.

9 Kehittymisen ja oppimisen tuki toiminnan arjessa

9.1 Yleinen tuki

- Varhaiskasvatukselle on laadittu ”Pedagoginen muistilista”, joka auttaa kasvatushenkilöstöä työssään kaikilla tuen tasoilla.
- Yleisen tuen pedagogiset keinot tulee olla suunnitellusti ja arvioidusti käytössä ennen vahvempaa tuen tasoa

Varhaiskasvatuksessa erityisopettaja, joka auttaa omalta osaltaan kasvatushenkilöstöä toimimaan lasten tarpeiden mukaisesti.

9.2 Tehostettu ja erityinen tuki

Mikäli päiväkodissa toteutettava yleinen tuki ei ole riittävää, tukea annetaan tehostettuna tai erityisenä tukena. Tällöin erityisopettajan säännölliset käynnit ja tuki suunnitellaan lapsen tarpeiden mukaisesti.

10 Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma

TOIMINNALLINEN TASA-ARVO JA YHDENVERTAISUUSSUUNNITELMA laaditaan yksiköittäin ja päivitetään tänä vuonna lokakuussa 2026.